

การพัฒนาแบบการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนแก่อาจารย์
โรงเรียนสาธิต แผนกอนุบาล มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
The Development of Peer Coaching Supervision Model
for Demonstration Pre – school Teachers Chiangmai Rajabhat
University

พิทยาภรณ์ มานะจัติ¹, อภิญญา มนุษุศลป²

Phittayaporn Manajuti¹, Apinya Manoosilp²

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300

Chang Mai Rajabhat University, Muang Distact, Chang Mai 50300

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนแก่อาจารย์โรงเรียนสาธิต แผนกอนุบาล มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาผลการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้เทคนิคแบบผสมระหว่าง การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์ที่เลี้ยงจากภาควิชาการศึกษาปฐมวัย อาจารย์โรงเรียนสาธิต ครูพี่เลี้ยง นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้ปกครองและนักเรียนชั้นอนุบาล 1 – อนุบาล 3 ปีการศึกษา 2558 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบประเมิน แบบบันทึก และรอบประเด็นสนทนากลุ่มเป้าหมาย การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และการวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อหาค่า ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน “S-SOSS Model” มีลักษณะเป็นกระบวนการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนหาจุดแข็ง ขั้นตอนเสริมแรงแบ่งปัน ขั้นตอนสังเกตขั้นตอนนิเทศแก้ปัญหา และขั้นตอนพัฒนารูปแบบ และมีการกำหนดพฤติกรรมหลัก 5 ลักษณะ ได้แก่ ทดลองวิธีใหม่ ๆ ค้นคว้าเพิ่มเติม เรียนรู้ผู้เรียน จัดการความรู้ และแบ่งปันฉันท์มิตร ทุกขั้นตอนและทุกพฤติกรรม มีระดับการปฏิบัติมากถึงมากที่สุดหลังการดำเนินงานนิเทศ การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ส่งผลให้คะแนนทดสอบความรู้ความเข้าใจของอาจารย์โรงเรียนสาธิต หลังการดำเนินงานนิเทศ แตกต่างจากก่อนการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สถานศึกษามีระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานนิเทศเพิ่มสูงขึ้นจากระดับพอใช้เป็นระดับดี ผู้ปกครองมี

¹ รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์

ความพึงพอใจในด้านการจัดการเรียนการสอนเพิ่มสูงขึ้น ผู้เรียนมีผลการประเมินตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายใน และมีผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหัวข้อการนิเทศของอาจารย์ผู้สอน ในระดับมากกว่า ร้อยละ 90.00 ในทุกด้านของพัฒนาการ

คำสำคัญ การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ABSTRACT

The purposes of this study were to study the result of peer coaching supervision to pedagogical and to develop peer coaching supervision model of Chiangmai Rajabhat University Demonstration Pre-school. The participatory action research was employed by using both qualitative and quantitative techniques. The target groups used were the mentors from Department of Early Childhood Education, the teacher staff, the teacher assistants, the pre-school student teachers, the parents and pre-school children of kindergarten 1, 2 and 3 in 2015 academic year. The instruments used were the teachers, a questionnaire, an evaluation format, a field note format and an agenda for focus group discussion. The quantitative data analyzing was conducted by using computer program to identity frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and t-test values.

The result in developing of peer coaching supervision model "S-SOSS Model" shown the characteristic of 5 steps in process function : searching, sharing, observing, solving problem and setting up model. Those 5 steps was designed to work together with 5 key behaviors : trying new methods, searching more information, learning from learners, knowledge management and sharing together. The result of peer coaching supervision to the knowledge of peer coaching of coach teacher shown the differences between post-test and pre-test score in 0.05 level significances. There were conducted higher peer coaching model practices from moderate level up to good level. The parents' opinions to the school educational setting were higher. The result of learner evaluation by using pre-school curriculum standard together with the internal quality assurance criteria and indicators and the learning result of learner from peer coaching classroom shown as more than 90.00 percentage level in all aspects of development.

KEYWORDS Peer Coaching Supervision

บทนำ

ยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มุ่งพัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยต้นแบบ ในการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยส่งเสริมการศึกษาวิจัยและพัฒนาในเชิงบูรณาการการเรียนรู้เพื่อให้โรงเรียนสาธิต เป็นต้นแบบห้องปฏิบัติการทางการศึกษาในฐานะหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ แต่ผลการประเมินคุณภาพของโรงเรียนสาธิต ระดับปฐมวัยในปี 2556 พบว่า ครูยังขาดการนำผลประเมินพัฒนาการเด็ก มาวางแผนพัฒนาต่อร่วมกับผู้ปกครอง สถานศึกษาขาดนวัตกรรมหรือตัวแบบของการปฏิบัติที่ดี (รายงานผลการประเมินภายนอก ของสำนักงานรับรองและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2557) จากผลการประชุมกลุ่มเป้าหมาย พบว่า บุคลากรครูขาดการนิเทศจากผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ เป็นเหตุให้การพัฒนาคุณภาพงานวิชาการเป็นไปได้ช้า และขาดทิศทางในฐานะที่โรงเรียนสาธิต เป็นห้องปฏิบัติการ ทางวิชาชีพครูที่เปิดดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู (แผนยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ระยะ 5 ปี, 2554) จึงควรได้รับการกำกับดูแลและนิเทศติดตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จริงจังและวางพื้นฐานการพัฒนาอย่างเป็นระบบ บนจุดแข็งของบุคลากรเป็นสำคัญ การพัฒนารูปแบบ การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่น่าจะสามารถนำมาขับเคลื่อน การพัฒนาได้อย่างสอดคล้องกับปัญหาของสถานศึกษาดังที่ Joyce & Showers (1982) ได้อธิบายลักษณะของการนิเทศแบบนี้ไว้ว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้ทำงานแบบร่วมมือกัน เป็นการนำศักยภาพของบุคลากร

ในสถานศึกษาเดียวกัน ที่มีอยู่มาสร้างให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา นอกจากนั้น การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนยังเป็นการพัฒนา การปฏิบัติงานโดยผู้ปฏิบัติเอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ ลักษณะของการปฏิบัติเป็นการแบ่งปันประสบการณ์ จากความชำนาญของตน เพื่อร่วมมือกันแก้ปัญหาในการทำงานวิชาการ และสร้างมาตรฐานในการทำงานแบบร่วมมือกันแก่คณะครู (Cotabish&Robinson, 2012) หลักการของการนิเทศต้องเริ่มงานด้วยความสมัครใจและยอมรับกัน สร้างการสื่อสารเชิงบวก พัฒนาแนวคิดและแนวปฏิบัติ เพื่อนำไปทดลองใช้แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบผ่านการประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสอนงาน เสนอแนะ สนับสนุนการแก้ปัญหาแบบร่วมมือกัน หลักการสำคัญ คือ ขั้นตอนในการดำเนินงานที่กำกับ โดยพฤติกรรมหลักที่สำคัญและแผนการดำเนินงานที่เป็นกระบวนการแบบมุ่งผลลัพธ์ การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนยังมีลักษณะของการเปิดกว้างให้ผู้รู้ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้ามาร่วมเรียนรู้และพัฒนาไปด้วยกัน ในฐานะที่โรงเรียนสาธิต เป็นห้องปฏิบัติการวิชาชีพครู (Lab school) มีบทบาทในการเป็นแหล่งค้นคว้า วิจัยศาสตร์การสอน เพื่อค้นหาองค์ความรู้ ทดลองนวัตกรรม และเผยแพร่ ให้เป็นต้นแบบแก่สังคม โดยพันธกิจหลักคือ การเป็นแหล่งเรียนรู้ของครู บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษาครู เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ศึกษาดูงาน และร่วมผลิตครูกับคณะครุศาสตร์ จึงจำเป็นที่บุคลากรจากคณะครุศาสตร์ต้องร่วมมือกับโรงเรียนสาธิต เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีสมรรถนะอย่างแท้จริง การวิจัยครั้งนี้อาจารย์คณะครุศาสตร์สามารถสร้างการมีส่วนร่วมได้ในฐานะอาจารย์พี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาคุณภาพของ

บุคลากรครู ผ่านกิจกรรมการประชุม การให้ข้อเสนอแนะ และดำเนินการวิจัยแบบร่วมมือกัน อันก่อให้เกิดผลดีต่อคุณภาพ การปฏิบัติงานของบุคลากรครู และสัมฤทธิ์ผลด้านพัฒนาการของผู้เรียนไปด้วยพร้อม ๆ กัน คณะผู้วิจัยในฐานะอาจารย์นิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของโรงเรียนสาธิต แผนกอนุบาล จึงเห็นประโยชน์และความจำเป็นในการดำเนินโครงการวิจัย บนพื้นฐานของปัญหาและแนวคิดทางการพัฒนาที่มีความเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน แก่อาจารย์โรงเรียนสาธิต แผนกอนุบาล
2. เพื่อศึกษาผลการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ โรงเรียนสาธิต แผนกอนุบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ดำเนินการดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน ตามแนวคิดทฤษฎีการนิเทศ แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ที่พัฒนาขึ้นใหม่โดยบูรณาการแนวคิด การจัดกิจกรรมการนิเทศของมหาวิทยาลัย Sakatchewan มหาวิทยาลัย Arkansas มหาวิทยาลัย Alberta และ NSDC (อ้างใน ปวีณา หมตราดี, 2547 และ Cotabish & Robinson, 2012) ที่เสนอแนวคิด การดำเนินงานเป็นขั้นตอนย่อย ๆ โดยภาพรวมประกอบด้วย ขั้นริเริ่มโปรแกรม ขั้นเลือกที่ปรึกษา ขั้นเลือกและกำหนดหัวข้อการสังเกต ขั้นทำการสังเกต และตรวจสอบข้อค้นพบ การวิจัยครั้งนี้ ได้นำหลักทฤษฎีดังกล่าวมาประยุกต์และกำหนดเป็นรูปแบบ การดำเนินงาน 5 ขั้น (Pre PDCA) ประกอบด้วย ขั้นก่อนดำเนินงาน (Pre-operation) ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นดำเนินการ (Do) ขั้นตรวจสอบ (Check) และพัฒนารูปแบบ (Action)

1.2 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในแต่ละขั้นตอน กำหนดดังนี้

ขั้นตอน กลุ่มเป้าหมาย และประชากร	Pre	P	D	C	A
<u>กลุ่มเป้าหมาย</u>					
อาจารย์พี่เลี้ยง	5	5	5	5	5
อาจารย์โรงเรียนสาธิต	6	6	6	6	6
นักศึกษาฝึกประสบการณ์	6	6	6	6	6
<u>ประชากร</u>					
ผู้ปกครอง	-	-	146	146	-
นักเรียน	-	-	146	146	-
ครูพี่เลี้ยง	-	-	6	6	6
รวมกลุ่มเป้าหมาย ประชากร	17	17	315	315	17

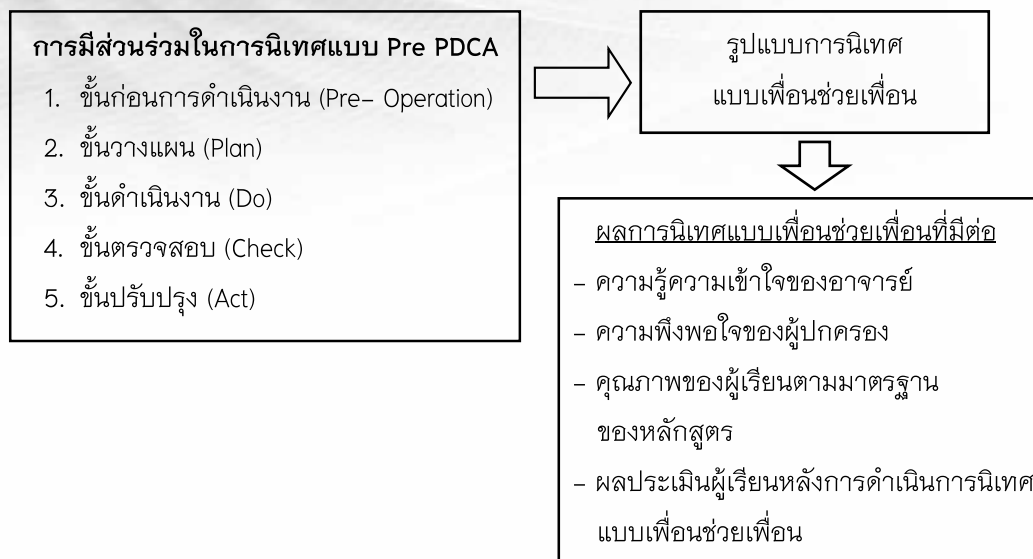
1.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย 1 ปี ระหว่างเดือน มกราคม 2558 - ธันวาคม 2558 โดยทำการศึกษาเก็บข้อมูลการดำเนินงานของปีการศึกษา 2558

2. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยและบริบทของโรงเรียนสาธิตแผนกอนุบาล ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิด ในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบประเมิน และเค้าโครงที่เป็นกรอบประเด็นในการสนทนากลุ่มเป้าหมาย มีรายละเอียดดังนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

3.1.1 แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อระดับที่มีการปฏิบัติในการดำเนินการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็น แบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales)

3.1.2 แบบบันทึกการให้การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของผู้ให้การนิเทศ เป็นแบบบันทึกแบบมีโครงสร้าง

3.1.3 เค้าโครง/กรอบประเด็น ในการสนทนากลุ่มเป้าหมายหลังการดำเนินงาน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

3.2.1 แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจของอาจารย์โรงเรียนสาธิต ก่อนและหลังการดำเนินการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ 10 ข้อ

3.2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales)

3.2.3 แบบประเมินคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานหลักสูตรเป็นแบบประเมินตามมาตรฐานและตัวชี้วัด 4 ด้าน 12 ตัวบ่งชี้ ใช้เกณฑ์ การประเมินแบบ Rubrics 3 ระดับ

3.2.4 แบบประเมินคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายใน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบประเมินตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ ด้านคุณภาพผู้เรียนครอบคลุมพัฒนาการ 4 ด้าน ใช้เกณฑ์การประเมินแบบ Rubrics 3 ระดับ

3.2.5 แบบประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับหัวข้อ การดำเนินงานนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของ ครู เป็นแบบสังเกตและประเมิน 4 ด้านใช้ เกณฑ์การประเมินแบบ Rubrics 3 ระดับ

3.3 การสร้างและการหา ประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินงานตามลำดับ ดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำ มาสังเคราะห์และจัดทำเครื่องมือวิจัยฉบับร่าง ประกอบด้วย แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบประเมิน และกรอบการ สอนทบทวนเป้าหมาย

3.3.2 จัดประชุมผู้ทรง คุณวุฒิ ได้แก่ คณาจารย์จากภาควิชาการ ศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความ ถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ วิพากษ์ และประเมิน ความเหมาะสม แล้วนำผลการประเมินมา หาค่า IOC ผลปรากฏว่า เครื่องมือทุกชุดมี ความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ย 0.66 – 1.00

3.3.3 นำเครื่องมือมา ปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะและพัฒนาเป็น ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เทคนิควิธีการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ใช้ระยะเวลา ดำเนินงาน 12 เดือน จากเดือนมกราคม – ธันวาคม 2558 มีลักษณะของกิจกรรมการดำเนินงาน ตามภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Pre PDCA)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำมาวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ข้อมูลเชิงปริมาณ นำมาวิเคราะห์โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t – test)

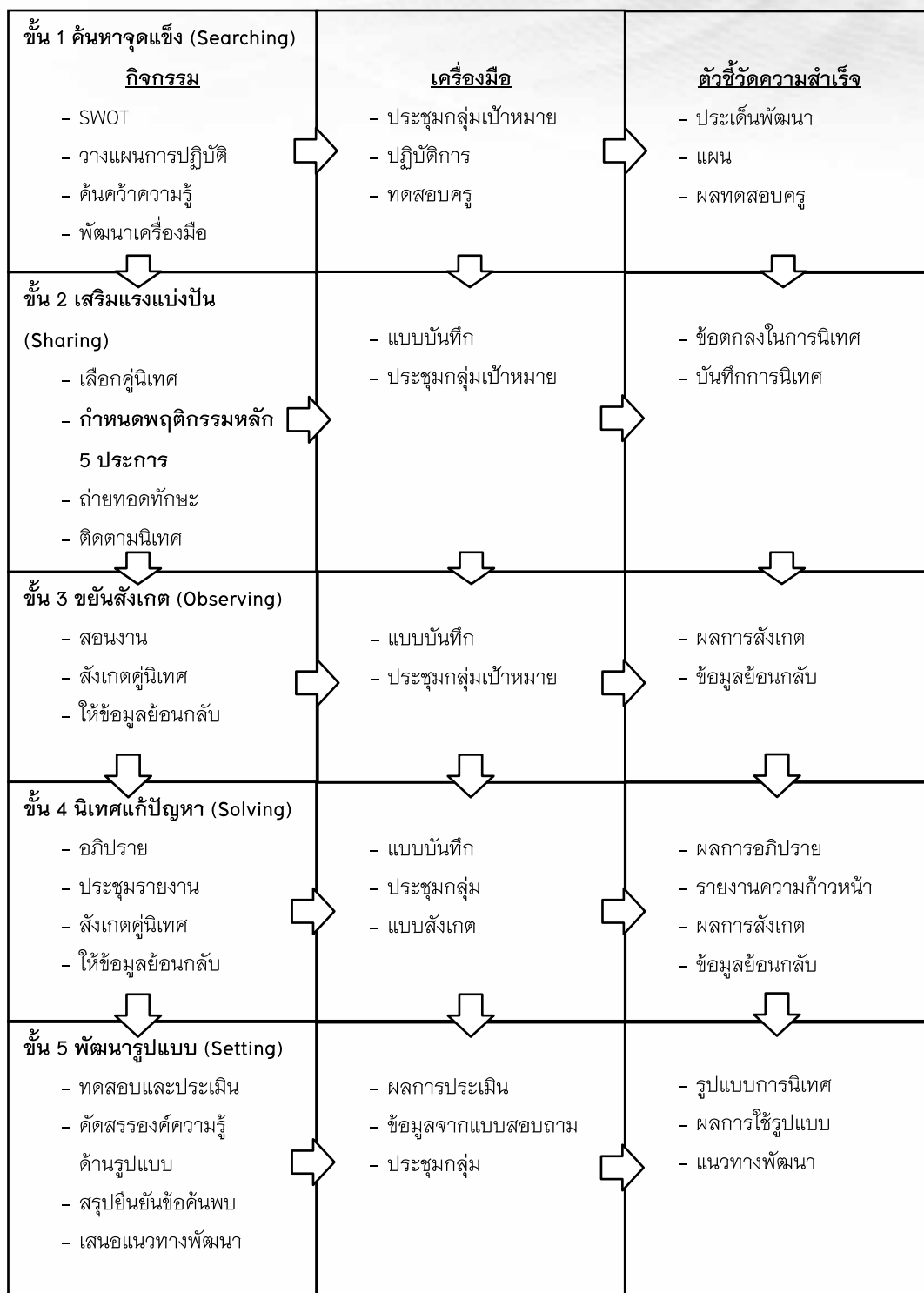
ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน แก่อาจารย์โรงเรียนสาธิต แผนกอนุบาล

ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ได้รูปแบบที่เป็นข้อค้นพบใหม่ คือ S-SOSS Model มีลักษณะเป็น

กระบวนการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นค้นหาจุดแข็ง (Searching) ขั้นเสริมแรงแบ่งปัน (Sharing) ขั้นยืนยันสังเกต (Observing) ขั้นนิเทศแก้ปัญหา (Solving) และขั้นพัฒนารูปแบบ (Setting) โดยมีการกำหนดพฤติกรรมหลัก 5 ประการเพื่อใช้กำกับการปฏิบัติการ ได้แก่ 1.ทดลองวิธีใหม่ ๆ 2.ค้นคว้าเพิ่มเติม 3.เรียนรู้ผู้เรียน 4.จัดการความรู้ และ 5.แบ่งปันฉันท์มิตร กระบวนการ 5 ขั้นตอน และพฤติกรรมหลัก 5 ประการนี้มีการปฏิบัติในระดับมากถึงมากที่สุด หลังการดำเนินการนิเทศ ผู้ให้การนิเทศ 4 คนที่ดำเนินการนิเทศครบ 12 ครั้ง ส่งผลให้ผู้รับการนิเทศมีประสิทธิผลในการพัฒนาระดับดี

รูปแบบการนิเทศ S – SOSS Model มีลักษณะดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 รูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ผลการวิจัยที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่มเป้าหมายหลังการดำเนินงาน ผู้เข้าร่วมการสนทนา ได้แก่ อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์โรงเรียนสาธิต ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 23 คน ให้ข้อมูลด้านรูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนดังนี้

“การวิจัยมีขั้นตอนที่สามารถนำสู่การปฏิบัติได้ชัดเจนทุกขั้นตอน เชื่อมโยงสู่งานที่ต้องปฏิบัติในรอบวันได้” และ

“รูปแบบการนิเทศ สามารถนำไปนำไปใช้และเห็นผลได้ภายในระยะเวลาอันสั้น เหมาะกับโรงเรียนที่ต้องทำงานคู่กับอาจารย์นิเทศจากภาควิชาการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นอาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศไปด้วยในขณะเดียวกัน”

ด้านการดำเนินงาน กลุ่มเป้าหมายให้ข้อมูลว่า

“การนิเทศแบบนี้สามารถผลักดันคุณิเทศ ให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานได้มากยิ่งขึ้น และมีความยืดหยุ่นสูง”

ด้านหลักการของรูปแบบการนิเทศ กลุ่มเป้าหมายเห็นว่า

“การนิเทศแบบนี้มีหลักสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมปฏิบัติ 5 ประการที่ชัดเจน จดจำง่าย และ นำไปใช้ได้ทันที (พฤติกรรม 5 ประการ ได้แก่ ทดลองวิธีการใหม่ ๆ ค้นคว้าเพิ่มเติม เรียนรู้ผู้เรียน จัดการความรู้ และแบ่งปันฉันท์มิตร) และยังให้ข้อมูลว่า “ภูมิใจ ที่ได้มีส่วนร่วมค้นพบแนวปฏิบัติใหม่ ๆ”

ด้านการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย ได้ข้อมูลว่า

“อาจารย์ผู้สอน ได้เรียนรู้เพิ่มเติมบนพื้นฐานความชำนาญ และช่วยเหลืออาทรกัน” และ

“เห็นความเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีได้เรียนรู้ว่าสามารถนำสู่การปฏิบัติได้อย่างไร”

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 2

เพื่อศึกษาผลการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ปรากฏดังนี้

1. ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจของอาจารย์โรงเรียนสาธิต เกี่ยวกับการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ตารางที่ 1 ความรู้ความเข้าใจของอาจารย์โรงเรียนสาธิตก่อนและหลังการดำเนินงาน

คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	D	μ	σ	t
28	44	16	4.89	0.37	12.65*

*p<.05

ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า หลังการดำเนินการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน อาจารย์โรงเรียนสาธิตได้คะแนนทดสอบเพิ่มสูงขึ้น แตกต่างจากก่อนการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

2. ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

ประเด็นความพึงพอใจ (n=115)	ก่อน %	หลัง %	เพิ่ม %
1. การจัดกิจกรรมพัฒนา สติปัญญา	67.25	85.80	18.55
2. การจัดกิจกรรมพัฒนา อารมณ์, สังคม	66.67	86.67	20.00
3. การจัดกิจกรรมพัฒนา ร่างกาย	68.69	86.95	18.26
เฉลี่ยรวม	67.54	86.47	18.93

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า หลังการดำเนินงาน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาเพิ่มสูงขึ้นทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของความพึงพอใจเพิ่มสูงขึ้น ร้อยละ 18.93

3. ผลการประเมินผู้เรียน

ตารางที่ 3 ผลการประเมินผู้เรียนหลังดำเนินการ

เกณฑ์ประเมิน (n=146)	ก่อน %	หลัง %	เพิ่ม %
1. ผลการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 12 ข้อ	92.90	99.60	6.68
2. ผลการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายใน 4 ด้าน	90.16	98.60	8.44
3. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับหัวข้อการดำเนินงานนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ของอาจารย์โรงเรียนสาธิต	81.83	94.91	13.07
เฉลี่ยรวม	88.30	97.70	9.40

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินผู้เรียนหลังดำเนินการ มีผลการพัฒนาโดยใช้เกณฑ์ประเมินผู้เรียนหลังการดำเนินงานที่สอดคล้องกับหัวข้อการดำเนินงานนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของอาจารย์โรงเรียนสาธิตมากที่สุด (ร้อยละ 13.07) รองลงมา เป็นผลการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายใน 4 ด้าน และตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 12 ข้อ (ร้อยละ 8.44 และร้อยละ 6.68 ตามลำดับ) ก่อนดำเนินการผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยรวมร้อยละ 88.30 หลังดำเนินการ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยรวม ร้อยละ 97.70 มีผลการพัฒนาโดยเฉลี่ยรวม ร้อยละ 9.40

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนแก่อาจารย์โรงเรียนสาธิต แผนกอนุบาล อภิปรายได้ว่า รูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มาจากประเด็นปัญหาและความต้องการในการพัฒนาของบุคลากรของสถานศึกษาโดยตรง มีการวิเคราะห์เพื่อคัดสรรแนวปฏิบัติ เพื่อใช้แก้ปัญหาโดยบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน ทุกขั้นตอน กลุ่มเป้าหมายมีการรับรู้และเรียนรู้หลักการดำเนินงานนิเทศภายในของมหาวิทยาลัย Alberta และมหาวิทยาลัย Arkansas (อ้างใน Colabish and Robinson , 2012 ปวีณา หมตราคี, 2547 และวัชรรา เล่าเรียนดี, 2548) โดยได้นำรูปแบบดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ออกแบบการวิจัย ทำให้มีความเข้าใจที่ชัดเจนร่วมกัน จึงสามารถนำแนวคิดสู่การปฏิบัติ และให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์ เป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาต่อยอด หรือขยายผลให้เป็นการปฏิบัติที่ดี (Good Practice) หรือสร้างการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของสถานศึกษาต่อไปได้

การออกแบบการดำเนินงานที่มีการสืบค้นองค์ความรู้รองรับ ก่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย เมื่อมีการนำไปปฏิบัติและติดตามผล จึงพบว่าบุคลากรสามารถให้การนิเทศได้ตามเป้าหมาย ส่งผลต่อประสิทธิผลในการพัฒนาผู้รับการนิเทศในระดับดี แสดงให้เห็นว่า การออกแบบงานที่เป็นระบบ มีขั้นตอนการดำเนินงานที่แสดงความเชื่อมโยงระหว่างขั้นตอนต่าง ๆ ตลอดจนมีการกำหนดพฤติกรรมหลักเพื่อนำไปกำกับการปฏิบัติ ในรายละเอียด 5 ประการ โดยชัดเจน ได้แก่ ทดลองวิธีใหม่ๆ ค้นคว้าเพิ่มเติม เรียนรู้ผู้เรียน จัดการความ

รู้ และแบ่งปันฉันท์มิตร ทำให้ผู้ปฏิบัติมองเห็นความเชื่อมโยงสู่เป้าหมาย จึงมีแรงจูงใจในการปฏิบัติร่วมกัน อีกประการหนึ่งคือ อาจารย์ที่เลี้ยงจากภาควิชาการศึกษาปฐมวัย ผู้ร่วมอยู่ในโครงการ โดยใกล้ชิดในทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง เป็นพลังจูงใจหนุนเสริมความสำเร็จที่สำคัญอีกประการหนึ่ง สอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยของ สมหมาย เกสร (2552) ที่ศึกษาการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธต้นแบบ Coaching Team สู่ระบบคู่ประเมินแบบมีส่วนร่วมเรียนรู้ (Pair PLA) ผลการวิจัยพบว่าผู้เข้าร่วมโครงการมีการพัฒนางานและมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนางานระดับมาก ปัจจัยความสำเร็จคือ การเสริมแรงและบรรยากาศในการทำงาน โครงการประสบความสำเร็จร้อยละ 85.31 ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องและยืนยันข้อค้นพบก่อนหน้านี้ในทางสนับสนุนกัน แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของทรัพยากรบุคคลที่มีการ “ระเบิดจากข้างใน” จากจุดแข็งที่มีอยู่เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาภายในองค์กรนั้นๆ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน อภิปรายได้ว่า อาจารย์โรงเรียนสาธิตมีผลคะแนนทดสอบความรู้ ความเข้าใจหลังดำเนินงานนิเทศแตกต่างจากก่อนการดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนมีผลการประเมินพัฒนาการโดยใช้เครื่องมือ 3 ชุด หลังการดำเนินงานนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของอาจารย์ผู้สอนเพิ่มสูงขึ้น ร้อยละ 9.40 ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาเพิ่มสูงขึ้น ร้อยละ 18.93 ข้อค้นพบดังกล่าว อภิปรายไว้ว่า การที่บุคลากรซึ่งมี การรับรู้ในหลักการและได้นำหลักการ นั้นสู่การปฏิบัติ ด้วยตนเอง ย่อมเกิดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเพิ่มมากขึ้น คะแนน

การทดสอบจึงเพิ่มสูงขึ้นหลังการดำเนินงาน สอดคล้องกับข้อค้นพบ เกี่ยวกับการเรียนรู้และพัฒนาของครูของ ฉัตรชัย ไชยวุฒิ (2551) ที่ว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในโรงเรียนอนุบาลสภาพร จังหวัดเชียงใหม่ ส่งผลต่อคะแนนความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูหลังการดำเนินงานเพิ่มสูงขึ้น ในส่วนของผลการประเมินผู้เรียนจากการวิจัยครั้งนี้ที่มีระดับของคะแนนประเมินพัฒนาการโดยใช้เครื่องมือ 3 ชุด ได้ผลคะแนนเพิ่มขึ้น สอดคล้องกันระหว่าง ร้อยละ 94.91 ถึง ร้อยละ 99.60 อาจอธิบายได้ว่า หากตัวป้อนและกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน ได้ถูกออกแบบมาเป็นอย่างดี ย่อมส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ในการสอนและการพัฒนาผู้เรียนดีไปด้วย แม้จะนำเครื่องมือและเกณฑ์ประเมินที่มีลักษณะแตกต่างกันมาใช้ ในการประเมินสอดคล้องกับงานวิจัยของปวีณา หมตราดี (2547) ที่ศึกษาการนิเทศแบบเพื่อนให้คำปรึกษาเพื่อนในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ส่งผลต่อคะแนนความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนของกลุ่มควบคุม

ในส่วนของผู้ปกครองที่มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 18.93 เป็นข้อยืนยันที่ใช้อภิปรายร่วมกับข้อค้นพบอื่นได้อีกว่าการเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติของสถานศึกษาที่มีความต่อเนื่องจริงจัง สามารถเกิดผลเป็นที่ประจักษ์และสัมผัสรับรู้ของผู้ปกครองได้ ทั้งโดยการพบเห็นโดยตรงและการรับรู้ทางอ้อมผ่านผลพัฒนาการของบุตรหลาน จึงนับว่าโดยการตรวจสอบรอบด้าน ข้อค้นพบมีความสอดคล้องและคล้ายตามกันเกือบทั้งหมด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ควรกำหนดเป็นนโยบายให้อาจารย์โรงเรียนสาธิต พัฒนาคุณภาพวิชาการ โดยใช้โมเดลการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ที่เป็นข้อค้นพบจากการวิจัยนี้

2. ควรมีการขยายผล เผยแพร่สู่หน่วยฝึกประสบการณ์อื่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่และนักศึกษาฝึกประสบการณ์ โดยใช้ผลการวิจัยนี้เป็นกรณีศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนกับการนิเทศปกติของสถานศึกษาอื่นหรือการนิเทศแบบอื่น

ภาพกิจกรรมการดำเนินงาน

ภาพที่ 1 ขั้นก่อนดำเนินงาน pre-operation

ภาพที่ 4 ขั้นตรวจสอบ Check

ภาพที่ 2 ขั้นวางแผน Plan

ภาพที่ 5 ขั้นพัฒนารูปแบบ

ภาพที่ 3 การประชุมขั้นดำเนินงาน Do

ภาพที่ 6 การประชุมวิพากษ์ข้อค้นพบและปิดโครงการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- ฉัตรชัย ไชยวุฒิ. (2551). การใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในโรงเรียนอนุบาล สภาพร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปวีณา หมดราศี. (2547). ผลการนิเทศแบบเพื่อนให้คำปรึกษาเพื่อน ที่มีต่อความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่มีนักเรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรภา เล่าเรียนดี. (2548). เทคนิคและการนิเทศการสอน. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมหมาย เกสร. (2552). รายงานการวิจัยพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธต้นแบบ Coaching Team สู่ระบบคู่ประเมินแบบมีส่วนร่วมเรียนรู้ (Pair PLA) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1. Retrieved February 24, 2015, from URL: http://61.19.246.216/_nkedu2l?name=webboard&file=read&id=187.
- Joyce, B & Shower, B. (1982). *The Coaching of Teaching*. U.S.A. : The Association for Supervision and Curriculum Development. Retrieved February 24, 2015, from URL: www.ascd.com/ASCD/pdf/journals/d.lead/el_198210_joyce.pdf.
- Robinson, P. (1991). *How to Plan and Improvement a Peer Coaching Program*. VA: Association for Supervision and Curriculum Development. Retrieved February 24, 2015, from URL: www.files.eric.ed.gov/fulltext/ED337881.pdf.
- Cotabish, A. & Robinson, A. (2012). *The Effects of Peer Coaching on the Evaluation Knowledge, Skills and Concerns of Gifted Program Administrators*. AR : National Association for Gifted Children. National Staff Development Council. (2012) Action Plan.